

Antwerpse wilde deerne gevonden in de bossen van Zwolle

Hugo Driesen

Inleiding

Wolfskinderen of wilde kinderen zijn kinderen die vanaf jonge leeftijd zonder menselijk contact zijn opgegroeid en daardoor nauwelijks of geen kennis hebben van menselijk gedrag en taal.

Er zijn eeuwenoude legendes over wolfskinderen, bijvoorbeeld over Romulus en Remus, de stichters van Rome. Er zijn echter ook waar-gebeurde gevallen. In de afgelopen eeuwen zijn zo'n honderd gevallen gedocumenteerd. Om er enkele te noemen; Victor van Aveyron (1797), in 1969 verfilmd door Francois Truffaut als "L'Enfant sauvage". Kamala en Amala, meisjes van 4 en 1 jaar, opgegroeid bij wolven en ontdekt in 1920 in de buurt van Calcutta. John Ssebuyna, in 1994 gevonden in het Bombo-bos, ca 100 kilometer ten Noorden van Kampala, Oeganda; hij moet jaren in het bos hebben geleefd met een troep Vervetapen.

Je(e)nnaert, Anna Maria

Zij werd geboren te Antwerpen op 18 oktober 1698 als dochter in het katholieke gezin van Joannes en Anna Du-Chatel, gehuwd te Antwerpen in de Sint-Joriskerk op 3 februari 1693. Dit meisje, Anna Maria, was ongeveer een jaar en half oud, toen zij na lang aandringen bij een tante gedurende een achttal dagen logeerde. Toen de moeder haar dochter bij haar zuster ging ophalen, was zij verdwenen. Haar ouders gingen direct hun kind zoeken, *maer 't selven nergens connen achterhaelen*. Zij hebben dan een advertentie laten plaatsen in de Antwerpsch "Vrydaeghs Posttydinge" van 14 mei 1700, nr.39. *Den 5 mey 1700 is tot Antwerpen gestolen een kint out ontrent 16 maenden, zijnde een meysken, genaemt G(I)ennaert, hebbende grote zwarte ogen, blond hair, en Puttekens in de Kaeken, ende een in de kin, in het opsicht van de Wymbrouw oock Putteken, ront van Tronie, en lachende van Wesen etc. Gelieve daervan kennis te geven aen den Drucker deser, sullen eerlijck beloont worden.*

Het verhaal

In de zomer van 1717, meer bepaald in juli, deden zich vreemde dingen voor in de buerschap Berkum (heerlijkheid van Cranenburg) bij Zwolle. Boer Dries Harmsen en zijn vrouw Dikka en hun vijf kinderen, pachtten hun hoeve van de Heer van Cranenburg. Het was niet pluis rondom de boerderij. Er verdween in de moestuin sla en groenten en de uiers van de geiten waren leeg, en er werd ook honing gesto-

ADVERTENTIE.

En 5. Mey 1700. is tot Antwerpen gefalen een Kint out ontrent 16. Maenden, zijnde een Meysken, genaemt Anna Maria Gennaert, hebbende groote swarte Oogen, blond van Hair, en Puttekens in de Kaeken, ende een in de Kin, in het opsicht van de Sincke Wymbrouw oock een Putteken, ront van Tronie, en lachende van Wesen, wit van Vel: De Vrouw die het Kindt genomen heeft is out ontrent 40 Jaeren, Castanie-brayn Hair, het Hair met 2. Scheckens opgedaen, lanc van Neus, redelijck lanc van Persoon, heeft een semen Robben ros van Couleur, een root Lint om het Lijff, eenen Voor-schoot Buif van Boomen, den haven-rock lichter van Couleur als den Robben, ghevoeyt met bruyen Catoen, den Ouder-rock ewell Bruynen: So o wie dit Kint, ofte de Vrouw die het gefalen heeft, voor comt, gelieve daer van kennisse te geven aen den Drucker deser, sullen eerlijck beloont worden.

len uit de bijenkorven. In het begin van de hooitijd ging de boer op het land en zag hij een vreemd wezen aan de rand van het bos. Toen het de boer zag, vluchtte het weg. Hij laat zijn zonen postvatten aan het bos. Maar ook zij konden het vreemde wezen niet pakken. Toen boer Dries een kom met melk plaatste aan de rand van het bos, zag hij hoe een wolfskind de melk opdrank en dan weer snel het bos in verdween. De boeren van de wijde omgeving hadden ook last van het vreemde wezen en besloten een klopjacht te houden. De 'boerenzonen' verzamelden zich rond het bos, en met een net vingen ze het 'vrouwmens'. Ze was vrijwel naakt, had lang zwart haar en een zwarte huid. Haar onderlichaam was enkel bedekt met stro en een stuk linnen. Ze stootte ongearticuleerde klanken uit. Eigenlijk was het wezen stom.

Omdat ze niets van doen wilde hebben met mannen, verzorgde boerin Dikka het meisje. De boeren kregen opdracht om haar naar de stad te brengen. Zij werd op een boerenkar met stro gezet en naar de stad gereden. De Zwollenaren stonden in rijen langs de weg naar het vreemde schepsel te kijken.

CORT VERHAEL
VAN DE
GEBORTE
NEMINGHE ENDE VINDINGHE
VAN
ANNA MARIA
JENNAERT,

Verloren 17. Jaeren en half, en gelyff in de wickermaße door de wonderlyche waeremghyft Gods den welcken segt: Onseyffliker derven voren sy en seyen nicht meester, en sy en hebben niet hieteken noch skynende Oude syffliken bouwerl meer zyt gelyken. Latre cap. 12. v. 24.

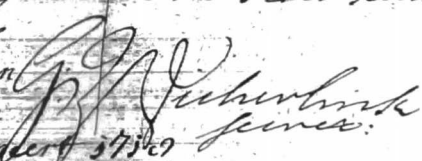
Anna Maria is geboren blanen Antwerpen in't jaer 1698 den 18. October van Joannes Janwert ende Anna du Castel Roomsche Catholijke Ouders, hebbende een steen kaeke en kinne een pulcken, ende aen de sincke wybrauwe een lijckeken, ront van tromie, lachende van wesen, ende aen den sincken voer twee treenen aen smalkaneten. Sy was begaift met foondange naturelijcke schoonheydelike met recht de selve verwonderde.

Nact dat Anna Maria nu oadtwas, een Jaeren half in de maent May 1700 is hetzgebeent dat sekere 190000 geboren

Door Order van Uw Wel Edeel Hoogh
Agte, het vrouw Mens ^{in liden op haer} dat in t Cranen
berger Bos gevonden is en Door Order
van de Wel Edeel Heer Marle hebben
laaten gaan so dat mij van lost
gelt van het vrouw Mens nog compe-
teert seven sbecken des weals
een Gulden — — — fr — — —

De Heer van
Orten

hier bevalinge door die Heer kommand
in de impore.

De 67. guld is an J. J. Schuurman
de Wed van Orten
voldaan den 29 maart 1700

van de stad, en kwamen daar aan op 22 maart. Zij ontmoette het meisje bij de waardin van het logement “De misverstand”. Bij het zien van haar dochter viel ze in onmacht. De persoonsbeschrijving stemde overeen. Vervolgens werd vruchteloos het bos afgezocht naar helen waar Anna zou kunnen hebben overnacht.

De volgende dag ondertekende de moeder de papieren op het stads-huis van Zwolle en mocht ze haar dochter meenemen. Ze is samen met haar gevolg de terugreis begonnen via Amsterdam - Delft en Rotterdam. Op 6 april 1718 kwamen ze in Antwerpen aan.

Epiloog

De geschiedenis van het “wolfskind” Anna Maria Jennaert staat beschreven in twee pamfletten, beide gedrukt te Antwerpen. Volgens de beschrijving waren de ouders van Anna vrome katholieken. De moeder zou de hulp van de heilige Anna – de moeder van Maria – hebben ingeroepen en in Zwolle zijn gearriveerd op de feestdag van de heilige Joachim – de vader van de maagd Maria. Het meisje zou in al die jaren haar religieuze achtergrond nooit hebben verloren: ze maakte nog steeds een kruisteken voor de maaltijd. Ook had zij nog andere vormen van menselijkheid behouden: ze toonde zich preuts als haar kleding werd verschoond. Na een aantal maanden verdween haar donkere huidskleur en werd de huid zachter. Ze leerde buigen en te kussen bij een begroeting. Verder leerde ze spinnen en kon ze uiteindelijk ook een paar woorden spreken. Hoe het meisje in Overijssel was terechtgekomen en hoe haar verder leven verliep is niet bekend.

Verwijzingen :

De geschiedenis van het ‘Wolfskind’ Anna staat beschreven in twee pamfletten, beide gedrukt te Antwerpen; Cort verhael van de geboorte neminghe ende vindinghe van Anna Maria Jennaert, Antwerpen ... en Wonderlyk geval van een wilde dochter, omtrent 18 jaaren oud zynde dewelke is weggenomen binnen Antwerpen den 5 mey 1700, Antwerpen 1721.

RVT Oost, TV archief, 03.12. 2005.

Historisch Centrum Overijssel, Zwolle. Rekening van de kleding van het meisje, AAZ01, inv.nr. 2046, fol.5. (06.02.1717) .

Internet; www.inghist.nl/Onderzoek/Projecten/DVN/lemmata/data/AnnaMariaJennaert, Groffen Dimphéna.

Met dank aan archivaris Wim Huijsmans van het historischcentrum Overijssel.